

democraat

AARGANG 12 NO. 9,

NOVEMBER 1979

POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66

24 NOVEMBER – SYMPOSIUM D'66

DE VOLGENDE GENERATIE

De feit dat D'66 in mei 1979 12½ jaar bestond, is aanleiding om vooruit te kijken. Daarom organiseert D'66, in samenwerking met de Stichting Wetenschappelijk Bureau, een symposium, waar de problemen en mogelijkheden van "de volgende generatie" (de jonge burger van nu en straks) uitgebreid aan de orde komen. Luisteren naar en inbreng in de discussies is voor u mogelijk. Kom daarom op 24 november a.s.!

Plaats: Sonesta Koepelkerk,
Spuistraat/Kattegat,
Amsterdam
(2 minuten van C.S. gelegen)

Datum: 24 november 1979.

Aanvang: 10.30 uur, slot: ca 16.00 uur.

Entree: f 12,50 (inclusief een brochure, waarin de inleidingen en co-referaten)

PROGRAMMA:

- 10.30 - Opening door Henk Zeevalking.
- 10.40 - Referaat: Gerrit Mik over: "De levensomstandigheden van de nieuwe generatie."
- 11.10 - Co-referaat: Henri Potman.
- 11.25 - Referaat: Cees Schuyt over: "Welke vormen van ervaringen dragen wij over aan de nieuwe generatie?"
- 11.55 - Co-referaat: Else-Rose Kuiper.
- 12.10 - Lunch.
- 13.30 - Referaat: Jacqueline Soetenhorst-de Savornin Lohman over: "De inbreng van de volgende generatie."
- 14.00 - Co-referaat: Peter Hoefnagels
- 14.30 - Pauze.
- 14.45 - Forumdiscussie o.l.v. Jan Glastra van Loon.
- 16.00 - Sluiting.

INHOUD

CONGRESIMPRESSIES	pag. 3/36
GAST: WIM KOK	pag. 4
UIT DE FRAKTIE	pag. 6
CONGRESVERSLAG	pag. 8
CONGRESSTUKKEN	pag. 22

PARTIJSECRETARIAAT
BUREAU SWB D'66
BUREAU PSVI D'66
BEZUIDENHOUTSEWEG 195
2594 AJ DEN HAAG
TELEFOON: 070 - 858303

D'66 ACTIVITEITEN

SYMPOSIUM D'66	24 no
SONESTA HOTEL A'DAM	10.30 uur
CONGRES	1 dec.
DE FLINT AMERSFOORT	10.30 uur
SINTERKLAASAVOND	5 dec.
ADVIESRAAD	15 dec.
TRIANON UTRECHT	10.30 uur
ADVIESRAAD	26 jan.
TRIANON UTRECHT	10.30 uur
CONGRES	25/26 apr.
DE VEREENIGING NIJMEGEN	

Op zaterdag 1 december a.s. wordt ons najaarscongres in Amersfoort voortgezet.

Alle mededelingen daarover in deze democraat, vanaf pagina 22.

B

Het Redelijk Alternatief:

UIT DE REDE VAN . . . . .

JAN GLASTRA VAN LOON

"DEMOCRATEN '66

Onze naam heeft twee bestanddelen. Het eerste is bepalend voor ons politieke gezicht, het andere geeft, lijkt het, alleen maar onze leeftijd aan. Wie het zó ziet, maakt in mijn ogen een grote vergissing.

1966 duidt niet alleen op ons geboortjaar en geeft ons niet alleen een optische herkenbaarheid in de vorm van een karakteristiek embleem. Het verwijst ook naar een periode die een waterscheiding is geworden in de politiek, een tijd van geestelijke, maatschappelijke en politieke vernieuwing, die velen heeft opgewekt, anderen opgeschrikt. Het is het waarmerk van een avontuur dat zijn einde leek te hebben gevonden maar dat geen einde kent, omdat het het avontuur is van de mens die zijn vrijheid zoekt."

Zo begon Jan Glastra van Loon zijn laatste toespraak als voorzitter van D'66 tot de algemene ledenvergadering in Utrecht.

Hij constateert, dat "de grote mateheid over ons land is neergedaald", dat "we nu zitten met een kabinet Van Agt - Wiegel, dat de restauratieve krachten in de politiek bundelt" en hij zoekt naar de misrekeningen die in eigen progressieve gelederen zijn gemaakt. "De ene heeft te maken met de reacties van het politiek niet geïnteresseerde deel van de kiezers ..."

De politiek actieven en de activisten vergeten dat ze veelal als bemoeiallen worden gezien door diegenen, die zichzelf "ordelijke, zich constructief inzetende, werkende leden van die maatschappij" beschouwen.

De laatste groep vergeet dat het die activisten te doen is om misstanden op te heffen, die betrekking hebben op "hen, die in de maatschappij meedraaien doordat zij daarin meege-draaid worden." "Zij worden er niet door bewogen, zij voelen zich er integendeel door bedreigd en zoeken dan vaak veiligheid bij rechts. Dit schept het dilemma van de onbewogen zwiigende meerderheid."

Van Loon gaat ook in op het spanningsveld van de rationalisatie van de productie: "Wij beschikken over een fabelachtig hoog opgevoerd productie-vermogen en als gevolg daarvan over een waanzinnig aantal keuzemogelijkheden" enerzijds en de beperkingen van de vrijheid daardoor, anderzijds. De "netto-opbrengst" voor het welzijn is voor verschillende groepen geheel verschillend. "De onrechtvaardigheden zouden wel eens belangrijker kunnen zijn dan die van onze inkomensverdeling."

"Wat nu meer dan ooit noodzakelijk is, is een op de toekomst gericht langere termijn beleid dat overtuigt door zijn innerlijke samenhang, ..."

"Komt dat beleid er niet, dan zal iedere belangengroep er in toenemende mate op uit zijn hâar belangen op haar manier volgens haar kijk op de ontwikkelingen te behartigen met voorbijgaan, niet alleen van andere deelbelangen en inzichten, maar ook van een visie op het totaalproces. Regeling van eigen zaken in eigen kring zal steeds aantrekkelijker worden en ook steeds meer worden nagestreefd. Aan werkgeverszijde niet minder dan aan werknemerskant. Het neocorporatisme zal zich als een veenbrand in de maatschappij uitbreiden.

Democraten '66,

Wij hebben een programma dat de hoofdlijnen van zo'n samenhangend, op de toekomst in een andere wereld gericht beleid bevat. Wij zijn op geen enkele manier aan enige belangengroep gebonden. Onze fractie heeft keer op keer getoond, dat haar standpunten en haar stemgedrag niet door electorale overwegingen worden bepaald. Ik voorzie daarom, dat de betekenis van onze partij juist in de omstandigheden die ik schetste en de problemen die nu het hoofd moeten worden geboden zal groeien. Niet door naar een veilig midden te koersen of door de ene keer naar bakboord, de andere keer naar stuurboord te zwenken, al naar gelang de wind in de partij-politiek blaast, maar door consequent onze eigen lijn te volgen van vernieuwingsgezinde, radicaal democratische partij, waarvan het brandmerk '66 niet is af te wissen. Een partij, kortom, die haar koers uitzet niet op restauratie, maar op emancipatie."

Aansluitend aan de inleiding besluit Van Loon: "Democraat zijn

is beslist niet zomaar iets. Het vereist een mentale instelling van openheid en tolerantie, maar ook van kritische waakzaamheid en bereidheid zich actief voor het behoud en het functioneren van de democratie in te zetten. En toch willen Democraten '66 nog iets meer.

Het jaartal '66 kortom staat voor een appèl dat een beweging werd en voor een beweging die een partij werd - maar een partij die niet ophield en niet op mag houden een appèl en een beweging te zijn.

Congres, ik wens u veel bewogen bewoening toe. "

(Samengevat door Piet van Baarsel.)

P.S. Beter dan dit uittreksel te lezen, is de hele toespraak op te vragen bij het landelijk secretariaat.

P.v.B.

JAN TERLOUW

VOORUITSTREVENDE IS NIET ALLEEN MAAR WILLEN VERANDEREN

(door Stijn Verbeeck ernstig verminkte weergave van de congresrede van de fractievoorzitter)

Na een korte schildering van de sombere gezichten van het kabinet bij de algemene politieke beschouwingen zei Jan Terlouw dat hij in deze rede met geen woord zou reppen over andere partijen, hoeveel aanleiding zij daar ook toe geven en 'als ik het tenminste vol kan houden'.

D'66 maakt een succesperiode door. Succes houdt gevaar in. Je kunt er kritiekloos van worden en zó worden meegesleept dat je je koers uit het oog verliest. Daarom is het goed na te gaan wat onze overtuiging is, waaraan onze bezieling wordt ontleend. Vooruitstrevend in politieke zin is niet alleen maar "willen veranderen". Ik zou vooruitstrevendheid of progressiviteit zó willen definiëren: je bent progressief in politieke zin als je streeft naar veranderingen in de structuur van de samenleving waardoor de graad van zelfzucht lager wordt. Volgens deze definitie is progressiviteit iets anders dan belangbehartiging, zelfs belangbehartiging van een zwakke groep.

'Dit soort overwegingen trekt nieuwe kiezers naar ons toe, denk ik. Mensen die weigeren te geloven dat iedere daad goed en vernieuwend is als je een bepaald etiket op zet. Mensen die menen dat de vraag of iemand hoort bij een zwakke of een sterke groep niet uitsluitend kan worden bepaald door de hoogte van het inkomen. Maar ik wil die mensen waarschuwen. Wie D'66 stemt, stemt niet voor zijn eigen belang.

Hij stemt voor een andere structuur, waarin zwakken beter tot hun recht komen, en sterkeren dus minder. Veranderen naar een lagere graad van eigenbelang. Daar kan een beleidsprogramma aan worden getoetst.'

'Stappen in de bewapeningswedloop zijn bepaald geen in het oog springend voorbeeld van veranderingen in de richting van een lagere graad van zelfzucht.'

'Wie voor D'66 kiest, kiest voor gedurfde veranderingen in de richting van vermenschlijking van de samenleving.'

CONGRESVERSLAG

Ik verheug me er bovenmate over dat steeds meer Nederlanders dat blijkbaar zo zien, dat blijkbaar zo willen.'

'Tot nu toe heeft de politiek het altijd tot zijn eerste (in de ogen van sommigen bijna uitsluitende) taak gerekend om er voorwaarden voor te scheppen dat zoveel mogelijk geproduceerd kon worden, en dat het geproduceerde op deze of gene manier werd verdeeld.'

Allemaal voor de welvaart en de verdeling ervan. De verzorgingsstaat. En wat blijkt? Matheid, defaitisme, moedeloosheid. Wetenschap, technologie, politieke prioriteiten, alles in dienst gesteld van welvaartsverhoging, en materiële productie. Met groot succes. Met weinig voldoening. Daarom is levensvulling ook een politieke zaak. Daarom moet de politiek zijn prioriteiten verschuiven. Daarom moeten we toe naar structuren (...) waarin mensen kunnen zien wat hun plaats is in het geheel, wat ze doen en waarom ze het doen.'

Jan Terlouw weigert te geloven dat D'66 zijn succes voornamelijk te danken heeft aan zijn redelijkheid. Belangrijker is de hoopvolle lijn die uit onze beleidsdaden spreekt, 'belangrijker is het besef dat er nieuwe normen nodig zijn die stoelen op oude waarden, zoals menselijke waardigheid en wederzijds respect.'

D'66 heeft een nieuwe stijl van politiek voeren, zegt de fractievoorzitter. Een open politiek. We bepalen een standpunt op basis van argumenten en zoeken geen argumenten om een vooringegenomen standpunt te verdedigen.

'D'66 wil het begrip rechtvaardigheid nieuwe inhoud geven'.
'Wat gisteren recht was, kan vandaag in onrecht zijn veranderd'.
'Uit de grondslagendiscussie in de partij zijn twee dingen duidelijk geworden:
a. D'66 rust op zeer degelijke grondslagen, zeker niet van mindere kwaliteit dan die van socialisten, liberalen of christen-democraten.
b. Het heeft geen nut daar een klassiek beginselprogramma uit op te bouwen en neer te schrijven. Opgeschreven beginselen maken weinig duidelijk en verhullen veel.'

'Het is gemakkelijk om over een woord te beschikken. De woorden socialist en liberaal hebben een lange geschiedenis. Ze roepen een beeld op. En toch geloof ik dat wij het kunnen stellen zonder te beschikken over zo'n veelomvattend woord.'

'Ik hoop dat wij bereiken dat men in Nederland bij het woord democraat direct denkt aan D'66, zonder te denken dat andere partijen ondemo-

cratischer zijn, wel bedenkend dat voor de Democraten '66 democratie zowel middel als doel is, zowel het bindmiddel als de essentie van alle beleidsdaden.'

'Ik meen te mogen zeggen dat wij op het ogenblik, hoewel we geen opgeschreven beginselen hebben, toch een geloofwaardige partij in Nederland zijn geworden. De partij die het hardst groeit, de partij die de grootste electorale bedreiging is, de partij die getacled moet worden. Zijn we daar bang voor? Nee, dat zijn we niet, zolang onze progressieve politiek gekenmerkt wordt niet door enge belangenbehartiging, maar door het dienen van het algemeen belang, door vertrouwen te stellen in de bereidheid van mensen om mee te willen nadenken en mee te willen beslissen, door zwakkeren de extra kansen te bieden die ze nodig hebben, en door fundamentele democratisering, dat is vermenselijking van de samenleving.'

HENK ZEEVALKING

De leden van de redactieraad van de Democraat hebben na elk congres de eer de redes van partij- en fractievoorzitter en sinds kort ook die van de D'66-fractie in het Europese Parlement 'persklaar' te maken. In de meeste gevallen betekent dat gewoon 'inkorten', omdat de teksten op papier staan. Met de rede van onze nieuwe partijvoorzitter Henk Zeevalking lag dat anders. Die werd à l'improviste gehouden en dat gaf voor uw verslaggeefster een ander karakter aan het karwei.

Henk Zeevalking werd, zo mogen we wel zeggen, met de overweldigende meerderheid van 562 van de 729 stemmen gekozen. Hij begon zijn speech met het congres daarvoor te bedanken. Hij zei er begrip voor te hebben dat een aantal leden moeite had met zijn dubbel functie. Persoonlijk ziet hij dat niet als een probleem. Het aantal kandidaten voor het voorzitterschap was mager en hij meende met zijn kandidatuur de partij een dienst

te hebben bewezen. Verder had hij zich ook duidelijk vrij gemaakt voor deze functie door geen andere voorzitterschappen op zich te nemen.

Vervolgens wendde hij zich in gloedvolle bewoordingen tot de scheidende partijvoorzitter, Jan Glastra van Loon, die hij de geestelijke inspirator van de partij noemde. Hij memoreerde dat hij Glastra van Loon opnieuw opvolgde. In 1975, op het moment van de diepste neergang van de partij, volgde Zeevalking hem op als staatssecretaris. "Voor ons beiden", zei Zeevalking, "is het moment nu heel wat vreugdevoller." "In 1976", vervolgde hij, "kwamen we met D'66 op het kritieke punt: doorgaan of stoppen. Er was veel scepsis en veel twijfel. Maar een groep van negen: de vier bewindsliden, Nypels, Terlouw, Van Mierlo, Ten Brink en Glastra van Loon, ging verder. Zijn in '77 Terlouw's charisma en politiek inzicht van groot belang geweest, in '76 was jij het die je schouders eronder zette en zei: we gaan door! Was je in '66 de inspirator van de partij, in '77 was je de organisator."

Zeevalking schetste ook Glastra van Loon's verdienste voor de opbouw van de partij. Tijdens zijn voorzitterschap is er veel van de grond gekomen: SWB, PSVI en de partij functioneert weer in alle geledingen. Zich weer tot het congres wendend zei Zeevalking dat hij in zijn presentatie al duidelijk had gemaakt wat voor soort voorzitter hij wilde zijn: raadsman, ambassadeur en orenwasser (geweten) van de partij. Hij kondigde verder een nauwe samenwerking met de Tweede Kamerfractie aan. "Ik hou er niet van om teruggefloten te worden," zei hij, "mij zal niet overkomen wat de voorzitter van de PvdA overkwam." Daarmee doelt op het incident waarbij de PvdA-voorzitter Max van den Berg de week daarvoor eerdere kritiek op de kamerfractie openlijk moest inslikken. Hij noemde het onlangs door het CDA gepubliceerde rapport over het kabinetsbeleid moedig en vroeg zich af, wanneer de VVD met een dergelijk rapport zou komen.

Zeevalking herhaalde na zijn verkiezing zijn eerdere uitspraak, dat D'66 niet gauw zonder de PvdA in een regering zal gaan zitten. Hij bracht daarbij wel de relativering aan "dat dit ook weer niet wil zeggen, dat in ieder kabinet waarin de PvdA treedt, D'66 ook zal moeten deelnemen." Verder zei Zeevalking goed te willen luisteren naar de wensen van afdelingen, regio's en congressen.

"Dit was een eerste kennismaking," zei hij tot slot, "ik stel mij er veel van voor. Het zal niet gemakkelijk zijn om Glastra van Loon op te volgen. Ik zal het doen op mijn manier, samen met u."

Marie-Louise Tiesinga.

VAN DE VICE-VOORZITTER ORGANISATIE

NAJAARSCONGRES NABESCHOUWD EN VOORBESCHOUWD

Eigenlijk zou de kop van dit artikel moeten spreken van tussen-beschouwing, omdat deze ALV nog niet is beëindigd en op 1 december a.s. wordt voortgezet.

Deze Democraat staat dan ook sterk in het teken van het najaarscongres. Van het gedeelte dat op 26 en 27 oktober 1979 plaats vond, zijn diverse verslagen, samenvattingen van toespraken en een overzicht van aangenomen, aangehouden, overgenomen of verworpen resoluties, moties en amendementen, opgenomen.

Voor het vervolgcongres van 1 december 1979 zijn alle congresstukken opgenomen, zodat de leden zich zo goed mogelijk op dit congres en de te behandelen onderwerpen kunnen voorbereiden. De organisatie van dit vervolgcongres kost het Hoofdbestuur en het landelijk secretariaat veel hoofdbrekens en extra inspanning, maar het belang van een goede besluitvorming over essentiële onderwerpen als Kernbewapening en Energie maakt dit naar de mening van het Hoofdbestuur noodzakelijk.

Sommige leden vragen zich af in hoeverre een dergelijk congres over kernbewapening nog wel zin heeft, nu onze kamerfractie al een standpunt heeft ingenomen. Dit zijn zeer begrijpelijke twijfels, die ook in en rond het Hoofdbestuur leven, maar toch hebben wij gemeend de eenmaal ingeslagen weg te moeten vervolgen. Uiteindelijk heeft de ALV zich nog niet uitgesproken en mag over een dergelijk wezenlijk onderwerp, waarover de opvattingen in de partij zeker niet eensgezind zijn, niet alleen door het 'Haagse circuit' worden beslist. Elders in deze Democraat maakt Jan Terlouw duidelijk waarom de fractie door de feiten gedwongen reeds een standpunt moest innemen. Het Hoofdbestuur hoopt, dat veel leden dit vervolgcongres zullen bijwonen en aan de discussie en besluitvorming willen bijdragen.

Het aantal bezoekers van het eerste gedeelte van dit najaarscongres was zeer redelijk. Met 993 betalende bezoekers hebben wij weliswaar het record van het beroemde verkiezingscongres 1977 in Utrecht niet gebroken, maar toch bijna 100 deelnemers meer binnen de congresruimten mogen verwelkomen dan op het voorjaarscongres 1979 in Amsterdam. Laten wij de stijgende D'66-lijn ook op dit punt voortzetten. Immers, hoe meer congresdeelnemers, hoe representatiever en democratischer de besluitvorming. Willen wij in onze steeds groeiende partij het democratische principe van 'one man one vote' kunnen handhaven, dan moeten de congressen ook een redelijke af-

spiegeling van onze leden blijven. Wij hopen dan ook op het voorjaarscongres op 25 en 26 april 1980 in het concertgebouw De Vereniging in Nijmegen minimaal 1000 maar liever nog meer leden te ontvangen. Dit geldt ook voor de vrijdagavond, waarop wij dit congres toch ook reeds ruim 400 bezoekers telden. Het is een vraag, of dit hoge aantal bereikt werd door de behandelde onderwerpen of door het feest, dat jammer genoeg wat laat begon, maar overigens zeer gezellig was. Bedankt, afdeling Utrecht!

Over de vraag, of de discussies op het congres boeiend en levendig genoeg waren, verschillen de meningen. Uit de persverslagen zou de indruk kunnen ontstaan, dat het najaarscongres 1979 saai en weinig geïnspireerd was. Ook de tijd, die het NOS-journaal aan dit congres besteedde, bevestigt deze indruk. Misschien was dit congres minder spectaculair en dus minder aantrekkelijk voor de op enige sensatie beluste beeldende en schrijvende pers, maar dat wil toch niet zeggen, dat de discussies saai en het congres tam waren. Zeker de agendapunten Grondslagen en Ruimtelijke Ordening leverden een levendige en soms zelfs felle discussie op en gaven een ALV te zien, die zeker niet slaafs de voorstellen overnam en vooral dat laatste verschijnsel is toch verheugend. Ook op vrijdagavond werden de organisatorische voorstellen sterk geamendeerd en de behandeling ervan vergde veel meer tijd dan voorzien. Een aardig resultaat is ook, dat sommige zich van congres tot congres voortslepende onderwerpen eindelijk afgehandeld werden. Driemaal bleek ook scheepsrecht voor de Adviescommissie Interne Kandidaatstelling, die na zeer langdurig ingrijpen toch eindelijk werd geaborteerd.

Al met al lijkt toch de conclusie gerechtvaardigd, dat dit najaarscongres, althans op 26 en 27 oktober 1979, redelijk boeiend en besluitvaardig is geweest.

LANDELIJKE ORGANISATIE

Als eerste onderwerp kwam op 26 oktober de landelijke organisatie aan de orde. Naast de HB-resolutie III, die aansloot op het rapport van de Adviescommissie Landelijke Organisatie (ECD 3), waren zes moties (1 t/m 6) en negen amendementen (1 t/m 9) ingediend. Het merendeel van de moties en amendementen (8) had betrekking op de positie van de subregio's, die naar de mening van de Adviescommissie en het Hoofdbestuur, als vierde bestuurslaag in de partijorganisatie dienden te verdwijnen.

De indieners van deze moties en amendementen, die als fervente aanhangers van de subregio kunnen worden beschouwd, wilden uiteraard de subregio handhaven. Met kracht bestreden zij, met als gedreven woordvoerder Pieter Fokkink, de voorstellen van het Hoofdbestuur, dat met redelijke argumenten de mening van het merendeel van de regio's en de Adviescommissie verdedigde. Deze oppositie had succes en had tot gevolg, dat een meerderheid van de slechts vierhonderd aanwezige congresbezoekers de indieners steunde. Dientengevolge kregen de Adviescommissie en het Hoofdbestuur de opdracht het huiswerk over te maken en nieuwe voorstellen op het voorjaarscongres 1980 in te dienen.

Het belangrijkste amendement 2, dat weliswaar slechts drie bestuursniveaus in de organisatiestructuur van de partij erkent, maar een variabel middenniveau omschrijft, werd echter aangenomen, zodat in geen geval vier bestuurslagen mogen ontstaan.

Ook de moties 3 en 4, die eveneens op de subregio's betrekking hadden, werden aangenomen. Motie 2, die de organisatie binnen een regio nageenough geheel vrij wilde laten, en de moties 5 en 6, die beoogden de subregio's min of meer de regio-status te verlenen, werden ingetrokken, toen de moties 3 en 4 waren aangenomen.

Amendement 1, dat ook de ondersteuning van niet-rechtstreeks gekozen openbare lichamen regelde, werd eveneens aangenomen.

Amendement 8, dat aan de subregio Rijnmond een bijzondere regio-status wilde toekennen, wordt aangehouden tot het voorjaarscongres 1980.

De door de afdeling België ingediende motie 1, die het Hoofdbestuur verzocht de positie van buitenlandse afdelingen te regelen, werd door het Hoofdbestuur overgenomen.

De amendementen 3, 4 en 5, die op verschillende manieren de door het

Hoofdbestuur voorgestelde positie van steunfracties wilden wijzigen, werden door het Hoofdbestuur met enig succes bestreden. Wel werden de delen 2 en 3 van amendement 5, dat de verantwoordelijkheid van de steunfracties bij de fracties wilde schrappen, aangenomen.

Amendement 6, dat afdelingsbesturen ook de taak geeft om politieke standpunten te bepalen en naar buiten te brengen, werd eveneens aangenomen, nadat op voorstel van het Hoofdbestuur was toegevoegd, dat dit in overleg met de eventueel aanwezige fractie moet geschieden.

CONGRESVERSLAG

Amendement 9 over deelname aan buitenparlementaire acties werd aangehouden totdat een nadere discussie hierover binnen de partij heeft plaatsgevonden.

De landelijke organisatie vergde al met al een zeer langdurige discussie, die voor sommige indieners van moties en amendementen succesvol verliep, maar voor het Hoofdbestuur tot gevolg had dat dit onderwerp wederom maandenlang overleg noodzakelijk maakt en op het voorjaarscongres 1980 wederom aan de orde moet komen.

Frans Rogier,
vice-voorzitter organisatie.

P.S. In de volgende Democraat zal verslag worden gedaan van de behandeling van de voorstellen inzake de Statuten en het Huis-houdelijk Reglement van de partij en de Statuten van SWB en PSVI.

VERKIEZINGEN VOORBESTUREN EN COMMISSIES

Op het najaarscongres 1979 moesten wederom diverse besturen en commissies worden aangevuld. Onderstaand zijn de resultaten van deze verkiezingen weergegeven.

DAGELIJKS BESTUUR:

De verkiezing van een partijvoorzitter werd voorafgegaan door een presentatie van de drie kandidaten en enige schermutselingen en positieve en negatieve aanbevelingen uit de zaal. De schriftelijke stemming had tot resultaat dat 729 geldige stemmen als volgt werden uitgebracht:

1. Henk Zeevalking	: 562
2. Bert van Wijk	: 160
3. Joop Coorengel	: 7

De oproep om blanco te stemmen werd slechts door 48 leden opgevolgd. Henk Zeevalking werd dus met een overweldigende en absolute meerderheid gekozen tot 8ste partijvoorzitter van D'66.

Voor de verkiezing van secretaris-buitenland, waarvoor na het onverwachte terugtrekken van Joop van Ginkel nog vier leden kandidaat waren, werden 696 geldige stemmen uitgebracht. Het resultaat was als volgt:

1. Pauline van Tets	: 363
2. Bob van den Bos	: 175
3. Werner Uerz	: 80
4. Kees Klompenhouwer	: 78

Pauline van Tets werd dus met een absolute meerderheid tot secretaris-buitenland gekozen en hierdoor heeft het Dagelijks Bestuur voor het eerst sinds 1975 wederom een vrouw in zijn midden.

SWB-BESTUUR:

De verkiezing van een secretaris en acht leden van het bestuur van de

Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 vond bij acclamatie plaats, omdat er evenveel kandidaten als vacatures waren. Gekozen werden:

- tot secretaris: Piet van Baarsel,
- tot Teden: Boudewijn van Eenennaam, Martijn van Empel, Marco Gans, Herman Hutte, Bert Schwarz, Jacquélien Soetenhorst-de Savornin Lohman, Cees Spigt en Theo Timman.

PSVI-BESTUUR:

Ook de verkiezing van een lid van het bestuur van het Politiek Scholings- en Vormingsinstituut D'66 kon bij acclamatie geschieden, omdat zich slechts één kandidaat had aangemeld voor een vacature. Herkozen als lid van het PSVI-bestuur werd: Martien van Dedem-van der Does.

PROGRAMMACOMMISSIE:

Voor het lidmaatschap van de Programmacommissie stonden zes leden kandidaat, terwijl er vier vacatures moesten worden vervuld. De uitslag van de schriftelijke stemming gaf aan, dat onderstaande leden in deze volgorde zijn gekozen:

1. Jan Glastra van Loon,
2. Jar ten Brink,
3. Herman Schaper,
4. Walter Zegveld.

FINANCIËLE COMMISSIE:

Voor drie vacatures in de Financiële Commissie waren zes leden kandidaat gesteld. De schriftelijke stemming heeft uitgewezen dat de onderstaande kandidaten in de aangegeven volgorde zijn gekozen:

1. Rick ten Have,
2. Hessel van Dijk,
3. Ed Berkhout.

GESCHILLENCOMMISSIE:

Voor de Geschillencommissie stonden eveneens zes leden kandidaat voor drie vacatures, zoals reglementair voor deze commissie en de Financiële Commissie is voorgeschreven. Uit de schriftelijke stemming bleek dat de volgende kandidaten in de aangegeven volgorde werden gekozen:

1. Jan Dirk van Ketwich Verschuur,
2. Jacob Kohnstamm,
3. Frank van Dooren.

LANDELIJKE VERKIEZINGSCOMMISSIE:

Voor de Landelijke Verkiezingscommissie waren vijf kandidaten voor vijf vacatures, zodat de onderstaande leden per acclamatie werden gekozen:

- Manfred Albersen, Emmy Bolsius, Joep Fakkel-Hengeveld, Ernst Jansen en Fred van Kleven.

De RAPPORTAGECOMMISSIE werd op het advies van het Hoofdbestuur door de ALV niet aangevuld, in afwachting van een nadere taakafbakening of combinatie met de Congresvoorbereidingscommissie.

Frans Rogier

VAN DE

VICE-VOORZITTER POLITIEK

Het congres heeft een aantal belangrijke politieke uitspraken gedaan. De behandeling van moties over o.a. kernbewapening, kernenergie en de Markerwaard zijn verschoven naar 1 december a.s. Ik denk dat dat één van de redenen was voor de kribbige reacties in de pers. De dames en heren journalisten hebben een hele dag zitten wachten op wat niet kwam en hadden niet in de gaten wat er ondertussen wél gebeurde. Dezelfde journalisten die over vorige congressen schreven dat D'66 zich teveel bemoeide met het zich afzetten tegen anderen; de journalisten die steeds schrijven dat D'66 geen kans ziet de vierde stroming ook "filosofisch vorm te geven" en deze zelfde journalisten die hele pagina's wijdden aan een toch echt niet hoogstaande beginselwijziging van de VVD, het zijn diezelfde journalisten die de grondslagdiscussie op het congres als zelfgenoegzame zelfbevrediging hebben afgedaan. Een merkwaardige manier van journalistiek bedrijven.

Goed, we spraken dus over Grondslagen en over Ruimtelijke Ordening en een beetje over Europa.

Wat Europa betreft nam het congres vijf moties aan.

Twee moties-Gelderland werden door het congres aangepast en spreken in aangenomen vorm nu uit dat de controle van het Europees Parlement over de begroting moet worden versterkt, respectievelijk dat er op Europees niveau een afstemming moet plaats vinden van de maatregelen die worden getroffen ten opzichte van het gebruik van televisie-satellieten.

Verder werd een motie-Mulder aangenomen, die uitspreekt dat multinationale bedrijven in ieder geval in Europees verband ook multinationale personeelsvertegenwoordigingen zouden moeten hebben.

Tenslotte vonden ook twee moties-Van Hoogstraten een willig oor. Eén spreekt uit dat het Europees Parlement invloed op de samenstelling van de Europese Commissie moet kunnen uitoefenen; de ander stelt dat het voorzitterschap van die Commissie de komende periode maar eens door een klein land moet worden bezet. De behandeling van de concept-tekst Ruimtelijke Ordening liep wat minder gemakkelijk. Twee moties waren zo ontevreden met de tekst, dat ze vonden dat de hele concept-tekst nog maar eens over moest worden gemaakt. Het Hoofdbestuur verzette zich hier krachtig tegen. Het congres kon immers via amendering de - overigens zeer gedegen - tekst nog aanpassen naar zijn genoegen. Dat vond de ALV ook en nadat nog was duidelijk ge-

maakt dat de paragraaf Volkshuisvesting niet aan de orde was en nadat naar aanleiding van een motie-Baars was toegezegd dat later nog met een instrumentenparagraaf zou worden gekomen, kwamen de amendementen in behandeling.

Tegen de wens van het Hoofdbestuur in nam het congres een amendement-De Vuyst aan, waarin uitgangspunten voor het ruimtelijk-orderings beleid werden verwoord. Het Hoofdbestuur vond de uitgangspunten te algemeen voor zo'n specifieke paragraaf en stelde dat ze elders reeds waren verwoord. De ALV vond ze toch belangrijk genoeg om ze op te nemen.

Amendementen die aandacht vroegen voor de kleinschaligheid, de relatie stedeling-natuur, de problemen van de kleine kernen en de ruimtelijke effecten van de intensivering van de landbouw werden al dan niet naar de lenter aanvaard. Ook een amendement-Utrecht, waarin de doelstellingen van het stedelijk beleid opnieuw worden beschreven, vond het congres een verbetering t.o.v. de voorgestelde tekst.

Verworpen werden o.a. amendementen die uitspraken dat gezinnen, die de stad verlaten naar een ander huis, dat steeds zouden doen omdat ze op zich de stad uit willen; dat er geen bijzondere natuurgebieden als voorbeeld in de paragraaf moeten worden genoemd, omdat je steeds onvolledig bent; dat er speciale terreinen voor milieu- en mensgevaarlijke industrieën moeten komen en dat er veranderingen in de rechtsbeschermingsprocedures van de ruimtelijke ordening moeten komen ten behoeve van degenen die nog geen rechten hebben.

Tenslotte de discussie over wat als grondslagen begon en als uitgangspunten eindigde. Nadat Gruyters in gloedvolle woorden had betoogd dat D'66 aan grondslagen in het geheel niet moest beginnen en nadat Nypels geprobeerd had het begrip "actie-beginselen" overeind te houden, koos het congres met een ruime meerderheid voor de Hoofdbestuur-voorstellen. Moties die trachtten boven de uitgangspunten een hoger beginsel te formuleren, haalden het evenmin.

Een aantal moties vroegen echter de tekst nog niet vast te stellen, maar de discussies te laten voortduren. Het congres besloot die moties niet te volgen en volgde daarin het Hoofdbestuur, dat er op wees dat weliswaar de uitgangspunten tekst onderhevig moet blijven aan voortdurende zelfkritiek en democratische controle, maar dat dat niet wil zeggen dat wij nu geen tekst kunnen vaststellen. Het Hoofdbestuur zegde toe te trachten van het geheel een korte handzame tekst te maken, die voor de leden dagelijks bruikbaar is als bijvoorbeeld ons Signalement. Aldus de geest van de motie-Noord

Brabant, die op grandioze wijze door Ad Bakhuizen werd verdedigd.

Van de inhoudelijke punten noem ik er enkele. In de tekst blijft democratie verwoord als doel en middel, blijft de vertaling naar de actuele politiek gehandhaafd (par.3), wordt solidariteit uitgebreid verwoord en is de relatie tussen productiviteitsverhoging en sociaal-culturele ontplooiing verduidelijkt. Verder werd een aantal tekstverbeteringen aangenomen en daarna besloot de ALV dat het aan de Programma-commissie zal worden overgelaten om de definitieve tekst tot stand te brengen.

Hein van Oorschot.

VAN DE PENNINGMEESTER

Het congres heeft het de penningmeester niet lastig gemaakt bij de behandeling van de partijbegroting voor 1980 (hoofdbegroting en deelbegrotingen). Slechts één amendement was hierover ingediend (amendement nr.17) dat verhoging vroeg van de maximale bijdrage van de partij aan de Stichting Wetenschappelijk Bureau. Dit amendement werd echter reeds vóór de begrotingsbehandeling ingetrokken. De begroting werd bij acclamatie aangenomen.

Hoewel het enerzijds plezierig is te constateren dat het congres het blijkbaar eens is met de gehanteerde uitgangspunten voor de begroting en de uitwerking hiervan, mag anderzijds de geringe hoeveelheid congres-tijd die aan de begrotingsbehandeling werd besteed, niet leiden tot een geringe betrokkenheid van de leden bij het financiële wel en wee van de partij. Daarvoor zijn we een partij, die in het verleden al te zeer aan den lijve heeft moeten ondervinden, welke de gevolgen zijn als de financiën niet op orde zijn.

De globale uitgangspunten van de begroting 1980 zijn:

1. reëel begroten en niet teveel een wissel op de toekomst trekken,
2. geen negatief saldo inbouwen; dit zou namelijk in toenemende mate onverantwoord zijn, daar het uitgavenpatroon steeds minder flexibel wordt en bij een tegenvallende inkomstenontwikkeling nauwelijks meer tussentijds een neerwaartse aanpassing mogelijk is in de uitgaven.

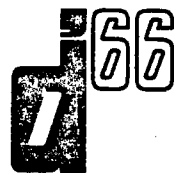
Als door een meevallende inkomstenontwikkeling méér mogelijk zal blijken te zijn dan is begroot aan uitgaven, komen vooral eerst een viertal prioriteiten voor realisatie in aanmerking (volgorde zonder rangorde):

- a. extra nummer Democraat,
- b. meer publiciteit,
- c. verhoging maximale bijdrage aan SWB en

d. verhoging maximale bijdrage aan PSVI.

D'66 is een partij met een uitzonderlijk lage organisatiegraad. Een hoog activiteitsniveau en een potentieel relatief groot aantal kiezers gaan gepaard met een klein aantal partijleden. Of wat aan activiteiten wenselijk is, ook mogelijk zal zijn, hangt af van de inspanning van alle huidige leden om nieuwe leden te werven en van de bereidheid van de leden om aan hun contributieverplichting te voldoen. Wat betreft de financiële situatie voor 1979: de inkomsten blijven achter bij de cijfers van de taakstellende begroting 1979; de uitgaven blijven door een uiterst terughoudend beleid echter eveneens onder de begrote bedragen. Mogelijk zal hierdoor toch voor 1979 een niet al te ongunstige situatie resulteren. Wel bestaan er momenteel liquiditeitsspanningen, die vooral hun oorzaak vinden in een overmatig beroep op de financieringsbereidheid van de partij door de SWB.

Jan Prevoo

Lot in eigen hand.

Hieronder vindt u de winnende nummers van de loterij van 26/27 oktober j.l. In Amersfoort (voortzetting congres op zaterdag 1 december a.s.) zijn de prijzen af te halen, voorzover dat nog niet is gebeurd. Na 1 december kunnen de prijzen u toegezonden worden, uiteraard tegen overleggen van het winnende lot en bovendien vergoeding van porto en verzendkosten. Stuur uw lot met duidelijke vermelding van naam, adres en woonplaats aan Postbus 2456, 3500 GL Utrecht.

Alle loten die eindigen op 41: Geschiedenis van de partij.
Alle loten die eindigen op 13: Besparen is vooruitzien (E5, SWB).
Alle loten die eindigen op 17: Oude nummers Peperbek.
Op lot nummer 660116: Democraat, oktober 1967, 1e jrg., nr.1.
En verder allerlei schitterende boeken op de nummers:

660041	660320	660448
660061	660327	660453
660077	660365	660457
660107	660394	660461
660131	660395	660542
660149	660396	660615
660162	660400	660741
660165	660417	660777

De prijzen die op 1 februari 1980 nog niet zijn afgehaald of gereklaard vervallen aan de afdeling Utrecht van D'66.

CONGRESVERSLAG

BESLUITENLIJST ALV VAN 26 en 27 OKTOBER 1979

LANDELIJKE ORGANISATIESTRUCTUUR

HB-resolutie III: vervallen

Moties:

Aangenomen: 1, 3 en 4.
Ingetrokken/vervallen: 2, 5 en 6.

Amendementen:

Aangenomen: 1, 2, 5² en 3, en 6.
Verworpen: 3, 4, 5¹ en 7.
Aangehouden: 8 en 9.

ADVIESCOMMISSIE INTERNE KANDIDAAT- STELLING

HB-resolutie IV: verworpen; daarmede
vervallen V, VI en VII.

Moties:

Aangehouden: 7, 8 en 9, ter nadere
bestudering; terug op voorjaarscongres

Artikel 108 HR geschrapt.

WIJZIGING STATUTEN EN HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Amendementen:

Aangenomen: 15 (met toevoeging:
Desgewenst)

Verworpen: 10, 11, 12, 14 en 16.
Aangehouden: 13.

Moties:

Aangenomen: 10 en 11.

FINANCIEN

Amendement 17: ingetrokken.

EUROPESE POLITIEKE MOTIES

Moties:

Aangenomen: 12 (in gewijzigde vorm),
13 (m.u.v. 4de overweging)
14, 15 en 16.

BELEIDSPROGRAMMA RUIMTELIJKE ORDENING

Moties:

Aangenomen: 20.
Verworpen: 17, 18 en 19.

Amendementen:

Aangenomen: 18, 19, 22 (met wijzigin-
gen), 23 (met kleine wij-
ziging), 27 en 30³.
Verworpen: 20, 25, 26, 29 en 31.
Ingetrokken: 24, 28 en 30⁴.
Overgenomen door het HB, althans naar
de geest: 21.

GRONDSLAGEN

HB-resolutie I: aangenomen.

Moties:

Aangenomen: 22 en 29.
Verworpen: 21, 23, 24, 25, 26, 27,
28 en 30.

Amendementen:

Aangenomen: 33, 35, 40, 41, 43, 44, 45,
46, 49, 50, 52, 53 en 54.
Verworpen: 32, 34, 37, 38, 39, 42 en
47.
Ingetrokken/vervallen: 36, 48, 51.

ALGEMENE POLITIEKE MOTIES

HB-resolutie II en amendement 55:
verschoven naar 1 december.

HB-resolutie VIII: aangenomen.

Moties:

Aangenomen: 45.
Verworpen: 46.
Aangehouden: 49.
Overgenomen door het HB: 50.
Ingetrokken: 44.

NAAR 1 DECEMBER VERSCHOVEN MOTIES:

Energie: 31 t/m 43.
Kernbewapening: 51 t/m 56.
Markermeer: 57 t/m 59.
Diversen: 60 t/m 67.

CONTRIBUTIE 1980

Het is u natuurlijk al lang bekend, want u leest de Democraat, dat onze ledenadministratie in de computer is gestopt. Dit rekentuig kan ons een hoop werk uit handen nemen, daar is het ook voor!

Een van de opdrachten die wij deze maand aan het rekentuig hebben gegeven is, dat het voor alle leden een acceptgirokaart voor de contributie 1980 uitschrijft en verzendt.

Let nu op, want hier gaat het om: gebruik voor het betalen van uw contributie 1980 deze door de computer aangemaakte acceptgirokaart! Maak uw contributie 1980 niet op andere wijze over, en doe het snel.

N.B.: -Wilt u in de acceptgirokaart geen wijziging aanbrengen in de daarop vermelde gegevens! Mochten daarin fouten zitten, stuur de verbeterde acceptgirokaart aan het secretariaat terug, u krijgt dan een nieuwe met de juiste gegevens.

- Wilt u de acceptgirokaart vooral niet gebruiken om voor twee of meer personen tegelijk de contributie over te maken.

- Als u uw contributie 1980 al hebt betaald - ja, zulke mensen zijn er! - krijgt u toch een acceptgirokaart. U kunt daarmee twee dingen doen:
1. in de prullemand gooien,
2. nog een bedragje mee overmaken om uw contributie te verhogen.

Mocht u uw acceptgirokaart kwijt zijn, bel ons op of schrijf ons, u krijgt gratis een nieuwe, dat kost ons minder dan dat u uw contributie op andere wijze aan ons overmaakt.

Als u de acceptgirokaart voor de contributie 1980, die u dus binnenkort thuisgestuurd krijgt, goed bekijkt, dan zult u merken, dat er een ander gironummer op vermeld is dan u gewend was, en wel: 4131966 t.n.v. Penningmeester Contributierekening D'66. Dit gironummer is uitsluitend voor contributies 1980 en latere jaren.

Onze andere gironummers blijven bestaan en ik geef hier op waarvoor die bestemd zijn:

147777 t.n.v. Penningmeester Democraten '66 voor al uw andere betalingen aan D'66, bijvoorbeeld voor beleidsprogramma's, campagnematerialen, contributie 1979 en, misschien bent u wel achter met betalen, ook contributie 1978, maar u hebt daarvoor een acceptgirokaart met het juiste gironummer gekregen.
1000000 t.n.v. Penningmeester Verkiezingsfonds Democraten '66, uitsluitend en alleen voor bijdragen aan het verkiezingsfonds. Ook hiervoor krijgt u jaarlijks een acceptgirokaart toegezonden met het juiste gironummer.

Hans Muylaert,
administrateur.

Kandidaatstelling voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

LAATSTE OPROEP

In de Democraten 7/79 en 8/79 werd bekendgemaakt dat de kandidaatstelling voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal was opengesteld. De kandidaatstelling sluit op

10 december 1979 om 12.00 uur.

Kandidaten wordt geadviseerd zo spoedig mogelijk hun aanmeldingsformulier op voorgeschreven wijze in te dienen.

NB. Teneinde misverstanden te voorkomen maken wij kandidaten erop attent, dat de in art. 103, lid 2.c. van het HR bedoelde bereidverklaring een eventueel kamerlidmaatschap als een volledige dagtaak te beschouwen uiteraard niet geldt voor de Eerste Kamer. Deze uitzondering werd abusievelijk niet in art. 110 vermeld. Op het aanmeldingsformulier is deze verklaring ook niet opgenomen.